

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง "การนำเสนอภาพตัวละครเอกในละครโทรทัศน์" ศึกษา ลักษณะการนำเสนอภาพตัวละครเอกในละครโทรทัศน์ในปัจจุบัน และเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ การนำเสนอภาพตัวละครเอกตามแก่นเรื่องที่ปรากฏ โดยศึกษา เฉพาะละครโทรทัศน์ช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ ในเดือนตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2536 โดยใช้แนวคิดเรื่องดัชนีทางวัฒนธรรม และแนวคิดเรื่องการสร้าง ความเป็นจริงทางสังคมของสื่อมวลชน มาเป็นกรอบในการศึกษา นอกจากนี้ยัง ใช้แนวความคิดเรื่องตัวละคร และเกณฑ์การวิเคราะห์บทละครมาเป็นเครื่องมือ ในการวิเคราะห์ด้วย

จากการศึกษาโครงสร้างละครทั้ง 11 เรื่อง พบว่ามีละคร 8 เรื่อง เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก [love theme] เป็นหลักทั้งความรักระหว่าง หนุ่มสาวและบุคคลในครอบครัว ส่วนอีก 3 เรื่องเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ ศีลธรรมจรรยา [morality theme] เป็นหลัก คือนั้นในเรื่องของ การทำดี ได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ในด้านจุดจบของเรื่อง ส่วนใหญ่จะจบลงด้วยความสุขสมหวัง ของตัวละครเอก [happy ending] กล่าวคือมีถึง 8 เรื่อง ส่วนอีก 3 เรื่องจบลงด้วยความเศร้าหรือความตาย [tragedy] ในเรื่องที่จบแบบนี้พบว่า เป็นเรื่องราวของตัวละครเอกที่มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมเป็นไปในด้านร้าย

การที่ละครส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมัก เป็นโครงเรื่องรักๆใคร่ๆระหว่างหนุ่มสาวเป็นจำนวนมาก อาจเป็นเพราะละคร ที่มีโครงเรื่องดังกล่าว เป็นลักษณะบันเทิง พาฝัน ช่วยให้ผู้ชมได้ผ่อนคลายความ ตึงเครียดจากชีวิตประจำวัน มีเนื้อหาเบาๆ หรืออาจเป็นไปเพื่อสนองกลุ่มเป้าหมายของผู้ชมละครโดยส่วนใหญ่ ซึ่งมักจะเป็นผู้หญิง หรือบุคคลในวัยหนุ่มสาว โดยเป็นกลุ่มคนที่อยู่ใกล้ชิดกับมิติของความรักมากกว่า นอกจากนี้หากผู้ชมกลุ่ม หนุ่มสาวที่ประสบความสำเร็จในเรื่องความรัก การรับชมความเป็นไปของตัว ละครเอกในโลกของละครโทรทัศน์ อาจจะช่วยแก้ไขความขัดแย้ง ที่ไม่อาจจะ

แก้ไขได้ในโลกแห่งความเป็นจริง ให้สามารถแก้ไขได้ในโลกแห่งจินตนาการ จะเห็นได้จากตัวละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก มักจะมีโครงเรื่องว่าชาย-หญิง คู่นี้รักกันได้อย่างไร ในความสัมพันธ์ของความรักจะต้องมีอุปสรรคต่างๆ แต่ส่วนใหญ่ละครก็จะจบลงด้วยการผ่านพ้นไปของอุปสรรคเหล่านั้น และในที่สุดความรักก็จะสมปรารถนา

ในแต่ละเรื่องจะมีตัวละครประมาณ 10-20 คน มีตัวละครเอกโดยเฉลี่ยเรื่องละ 3-4 คน ในตัวละครเอกที่ศึกษาทั้งหมด 42 คน พบว่าเป็นตัวละครด้านเดียว [typed character] 34 คน ถ้าดีก็จะดีสมบูรณ์แบบ ถ้าร้ายก็ร้ายอย่างที่สุด และมีตัวละครที่มีบุคลิกพฤติกรรมคงที่ตั้งแต่ต้นจนจบ [static character] จำนวน 34 คนเช่นกัน ในส่วนของตัวละครซับซ้อน [round character] และมีบุคลิกพฤติกรรมแบบพลวัต [dynamic character] จะเป็นลักษณะพัฒนาการแบบก้าวหน้า คือจากบุคลิกพฤติกรรมในด้านลบมาเป็นด้านบวก แต่ถ้าเป็นตัวละครที่มีพัฒนาการแบบถอยหลัง คือบุคลิกพฤติกรรมในด้านลบมาเป็นด้านลบ ก็จะได้รับรางวัลโทษ

การที่ตัวละครเอกมีลักษณะนิสัยด้านเดียวมากกว่าแบบซับซ้อน หรือมีบุคลิกพฤติกรรมเป็นแบบสถิตมากกว่าแบบพลวัต อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุที่สภาพสังคมในปัจจุบันมีกระแสการเปลี่ยนแปลงมาก คนในสังคมไม่ค่อยยึดมั่นในคุณธรรมความดี ละครจึงได้นำเสนอภาพตัวละครเอกที่มีลักษณะขาวกับดำตัดกันชัดเจน เป็นตัวแทนของด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้ภาพความดีและความชั่วแตกต่างกัน เนื้อหาของละครจะบอกให้ยึดมั่นในรูปแบบคุณงามความดีในด้านต่างๆ ไม่ควรเคลื่อนไหวไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกมากนัก ดังนั้นการมีตัวละครด้านเดียว หรือแบบสถิตมาก จึงสะท้อนคนในยุคนี้ ทั้ๆที่หาคนที่มึลักษณะดังกล่าวแทบไม่ได้ในสภาพสังคมจริง แต่เป็นการนำเสนอเพื่อเป็นภาพตัวอย่าง หรือภาพในอุดมคติที่ต้องการนำเสนอต่อผู้ชมมากกว่า

เมื่อพิจารณาเนื้อหา และเค้าโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ พบว่าสิ่งที่ละครนำเสนอคือ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในแง่มุมต่างๆ เช่นความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เศรษฐกิจ วัย อาชีพ แม้ว่าเนื้อเรื่องจะแสดงถึงปัญหาต่างๆ แต่ปรัชญาพื้นฐานยังคงเชื่อในความดีเป็นหลัก

สิ่งที่ปรากฏ หรือสิ่งที่ล้อมวลชนให้ค่านิยม ในด้านคุณลักษณะทาง
 ประชากรของตัวละครเอก มีการนำเสนอตัวละครเอกหญิงมากกว่าตัวละครเอก
 ชาย มีอายุอยู่ในวัยหนุ่มสาวมากที่สุด ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ใน
 ด้านอาชีพมักเป็นนิสิตนักศึกษา ตัวละครหญิงไม่มีอาชีพมากกว่าตัวละครชาย ส่วน
 ใหญ่จะเป็นโสด อยู่ในชนชั้นกลางจนถึงชนชั้นสูง มีการย้ายถิ่นฐานบ้างโดย
 เฉพาะวัยหนุ่มสาวเพื่อการศึกษา บุคลิกภาพของตัวละครเอกชายจำแนกออกเป็น
 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์แบบ กลุ่มที่หล่อแต่ต่ำต้อย ต้องเจียมเนื้อเจียมตัว และ
 กลุ่มตัวละครสูงอายุ ตัวละครเอกหญิงจำแนกออกเป็น กลุ่มที่แก่นกล้าไม่กลัวใคร
 กลุ่มที่เป็นผู้หญิงทำงาน คล่องแคล่ว กลุ่มที่เป็นแม่บ้าน เรียบร้อย สงบเสงี่ยม
 ในสามกลุ่มแรกนี้จะหน้าตาดี และกลุ่มผู้สูงอายุ ในด้านลักษณะนิสัยใจคอ ทั้งชาย
 และหญิงปรากฏลักษณะนิสัย 3 กลุ่มคือ พวกที่ดื้ออย่างสมบูรณ์แบบ พวกที่ร้ายอย่าง
 สมบูรณ์แบบ และพวกที่มีบทบาทผสมผสาน

การที่ตัวละครส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยหนุ่มสาวและหน้าตาดีนั้น อาจเป็น
 เพราะลักษณะดังกล่าว สามารถดึงดูดความสนใจได้มากกว่าการที่มีตัวละครเอก
 เป็นเด็ก ผู้สูงอายุ หรือคนหนุ่มสาวที่ซีเห่อ พิการ์ เพราะละครเป็นเรื่องบันเทิง
 เป็นสิ่งเจริญหูเจริญตา ผู้หญิงมักจะอายุน้อยกว่าผู้ชาย โดยพิจารณาจากตำแหน่ง
 หน้าที่การงาน บทสนทนา และบริบทของละคร

ตัวละครส่วนใหญ่จะเป็นโสด เพราะแก่นเรื่องและเนื้อหาของละคร
 โดยส่วนใหญ่ เป็นเรื่องรักใคร่ระหว่างหนุ่มสาว คนเป็นโสดย่อมจะมีกิจกรรม
 และความขัดแย้งเกี่ยวกับประเด็นเรื่องรักมากกว่า ตัวละครที่อยู่ในวัยหนุ่มสาว
 จึงมักจะเป็นโสดด้วย และตัวละครเอกหญิงจะเป็นโสดมากกว่าตัวละครเอกชาย
 เพราะพรหมจรรย์ถือเป็นคุณค่าประการหนึ่งของผู้หญิง

ตัวละครเอกมีการศึกษามากขึ้นส่วนใหญ่ในระดับปริญญาตรี และสูง
 กว่าปริญญาตรีก็มีจำนวนไม่น้อย เพราะปัจจุบันคนในสังคมก็มีการศึกษาสูงขึ้น
 และให้ความสำคัญกับการศึกษามากขึ้น

ในเรื่องอาชีพของตัวละคร ไม่ได้สะท้อนภาพของสังคมในปัจจุบัน
 เพราะยังมีตัวละครอีกมากโดยเฉพาะตัวละครหญิงที่ไม่มีการศึกษา ตัวละครชาย
 จะมีอาชีพในระดับบริหาร มีเกียรติ ในขณะที่อาชีพของผู้หญิงคือแม่บ้าน เลขา-

นุการ ประชาสัมพันธ์ ฯลฯ ในขณะที่สังคมในปัจจุบัน ผู้หญิงทำงานแทบจะทุกประเภท การนำเสนอดังกล่าว จึงเป็นการกำหนดขอบเขตแห่งการรับรู้ของผู้ชมละคร เพื่อสนองต่ออุดมการณ์ และค่านิยมในเรื่องบทบาท และสถานะของชายและหญิงในสังคมมากกว่า

บุคลิกภาพของตัวละครเอกระหว่างชายกับหญิงจะแตกต่างกัน ตัวละครชายจะเน้นเรื่องสถานภาพทางสังคม ในขณะที่ตัวละครหญิงจะต้องสวयความงามของตัวละครหญิงจะดึงดูดตัวละครชายก่อนคุณสมบัตินี้ใดๆ ความสวยงามจึงเป็นบุคลิกภาพที่โดดเด่นของตัวละครหญิง

ตัวละครเอกมักอยู่ในชนชั้นกลางจนถึงชั้นสูง ทั้งๆที่ในความเป็นจริงกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศคือชนชั้นต่ำ แสดงว่าเรื่องราวของคนเหล่านั้นไม่มีความสำคัญพอที่จะเสนอต่อสาธารณชน นอกจากนี้ยังนำเสนอว่าชนชั้นสูงมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจเพื่อกำหนดชีวิตของคนที่ย่ำแย่กว่า จะมีการแบ่งแยกในเรื่องชนชั้นและชาติตระกูล สะท้อนว่าสังคมไทยมีพื้นฐานมาจากสังคมศักดินา

ไม่ค่อยปรากฏภาพตัวละครเอกที่อยู่ในชนชั้นล่าง แต่ถ้าปรากฏก็จะเป็นการแสดงถึงการเลื่อนชั้นทางสังคม เพราะว่า สภาพความเป็นจริงในสังคมมีชนชั้น และความแตกต่างระหว่างชนชั้น การเลื่อนชั้นทางสังคมในจินตนาการแบบนี้จะช่วยผ่อนปรนความตึงเครียดในชีวิตประจำวันของผู้ชม ที่การต่อสู้ดิ้นรนในการจะเลื่อนฐานะทางสังคมของตนนั้น เป็นสิ่งที่ยากเย็น แต่สำหรับในละครจุดมุ่งหมายของตัวละครก็ประสบความสำเร็จโดยใช้เวลาไม่กี่ตอน เป็นการใช้สื่อมวลชนเพื่อหลบหนีการแก้ปัญหาที่เป็นจริง [escapist] การนำเสนอภาพตัวละครเอกที่อยู่ในชนชั้นสูง หรือการได้เลื่อนชั้นทางสังคมของชนชั้นต่ำไปสู่ชนชั้นสูง จึงช่วยตอบสนองความต้องการของปัจเจกชนที่ไม่สามารถจะบรรลุได้ในโลกแห่งความจริง ให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ในโลกแห่งจินตนาการ

การจัดลำดับสิ่งสำคัญของตัวละครเอานั้น ทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นแนวเรื่องใด จะให้ความสำคัญแก่การเป็นคนดี มีจริยธรรม โดยมีกระบวนการเดียวกันคือ ใช้ภาพตัวละครเอกสาธิตให้ผู้ชมได้เห็น ตลอดจนถึงผลลัพธ์ของการกระทำนั้น ในลักษณะทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นอกจากนี้ การนำเสนอภาพตัวละครเอกเพื่อให้ผู้ชมได้แยกแยะดีชั่วออกจากกัน มักใช้ลักษณะตัวละครขาว-ดำ เปรียบ

เทียบกัน โดยการบอกให้ทราบว่า ใครเป็นฝ่ายดี ใครเป็นฝ่ายชั่ว ผ่านลักษณะนิสัยใจคอ และการแสดงออกของตัวละคร เพราะถ้ายิ่งภาพตัวละครแตกต่างกันมากเท่าไร ผู้ชมก็จะเข้าใจเขาใจช่วยฝ่ายดีและประณามตัวละครฝ่ายร้าย

การที่ละครทุกเรื่องนำเสนอสิ่งสำคัญของตัวละครเอกในเรื่องคุณงามความดีนั้น เป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการอยู่รอดของสังคม การที่ละครบอกว่าตัวละครเอกควร และไม่ควรจะทำอะไร เป็นการบอกถึงกฎเกณฑ์ต่างๆของสังคมให้สมาชิกในสังคม มีแนวความคิด อารมณ์ ความรู้สึกมีการปฏิบัติที่ยึดถือบรรทัดฐานของสังคมไปในทิศทางเดียวกัน และอาจเป็นด้วยเหตุว่า สภาพจิตใจของคนในสังคมในปัจจุบันมีสภาพเสื่อมโทรมลง ละครโทรทัศน์จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการชี้แนะสังคมในเรื่องศีลธรรมจรรยา เพื่อให้สังคมสงบเรียบร้อย

คุณค่าหรือค่านิยมของตัวละครเอก พบว่ามีค่านิยมชุดหลักของตัวละครเอกหญิง ได้แก่ การเป็นแม่ศรีเรือน และความสำคัญของการศึกษา ส่วนค่านิยมชุดหลักของตัวละครเอกชาย ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การมีอาชีพมีรายได้ และการมีการศึกษาเช่นกัน ส่วนค่านิยมชุดรองที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากสังคม ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตัวเอง และความทะเยอทะยาน ค่านิยมต่างๆนี้จัดเป็นค่านิยมที่เน้นเรื่องส่วนบุคคล เป็นค่านิยมเกี่ยวกับความสามารถหรือการตระหนักถึงตนเอง ในความหมายที่ว่า การฝ่าฝืนแบบอย่างความประพฤติดังกล่าว จะนำไปสู่ความรู้สึกอับอาย ผิดหวังเกี่ยวกับความไม่พอเพียงส่วนบุคคล มากกว่าจะนำไปสู่ความสำนึกผิด

การพิจารณาความหมายทางโครงสร้างของภาพตัวละครเอก พบว่ามีอุดมการณ์ทางสังคม ได้แก่ อุดมการณ์ศักดินา อุดมการณ์ทุนนิยม อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง และอุดมการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง

ในด้านการเปรียบเทียบภาพตัวละครเอกตามแก่นเรื่องที่ปรากฏ คือ แก่นเรื่องเกี่ยวกับความรัก และแก่นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา จากการวิเคราะห์ทั้งทางด้านคุณลักษณะทางประชากร บุคลิกภาพพฤติกรรม และลักษณะนิสัยใจคอ การจัดลำดับความสำคัญตลอดจนเรื่องของคุณค่า พบว่าละครทั้งสองแนวไม่ได้มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ละครทั้งสองแนวล้วนแล้วแต่นำเสนอถึงหลักศีลธรรมและบรรทัดฐานทางสังคมต่างๆที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพียงแต่ตัว

อย่างของหลักศีลธรรม และบรรทัดฐานต่าง ๆ นั้น ถ้าเป็นละครแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรัก บรรทัดฐานและค่านิยมต่างๆจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเกี่ยวกับความรัก และเกี่ยวข้องกับบทบาทของชายและหญิงมากกว่า ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ในขณะที่ละครแก่นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา บรรทัดฐานและค่านิยมต่างๆ จะเกี่ยวข้องกับหลักศีลธรรม ศาสนา หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของส่วนรวมมากกว่า

อย่างไรก็ตาม ละครทั้ง 11 เรื่องที่ศึกษา ปรากฏละครแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักถึง 8 เรื่อง ในขณะที่ละครแก่นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา มีเพียง 3 เรื่องเท่านั้น การเปรียบเทียบจึงไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

อภิปรายผล

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยและผลการศึกษานานๆที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอตัวละครในละครโทรทัศน์ กาญจนา แก้วเทพ (2536) ได้อธิบายถึงมายาคติในละครโทรทัศน์ที่มีต่อโลกแห่งความเป็นจริงคือ ประการแรก หน้าที่ต่อปัจเจกชน คือช่วยตอบสนองความต้องการหลายอย่างในชีวิตของปัจเจกชน ที่ไม่มีหนทางที่จะบรรลุได้ในโลกแห่งความเป็นจริง ตลอดจนช่วยแก้ไขความขัดแย้ง ที่ไม่อาจจะแก้ไขได้ในโลกแห่งความเป็นจริง ประการที่สอง หน้าที่ต่อสังคมคือ ช่วยยึดเหนี่ยวสังคมที่แตกร้างให้เป็นหนึ่ง และอบรมสั่งสอนบรรดาค่านิยมและกฎเกณฑ์ต่างๆของสังคม และกำหนดขอบเขตแห่งการรับรู้ (Horizon of perception) เช่นเรื่องของอาชีพ โดยความสัมพันธ์ระหว่างโทรทัศน์กับสังคมไทย คือ ละครโทรทัศน์ช่วยชี้แนะสังคมในเรื่องศีลธรรมจรรยา เพื่อให้สังคมสงบเรียบร้อย มากกว่าจะช่วยชี้แนะสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (เพาวิภาภมรสถิตย์ 2528) สำหรับงานวิจัยการนำเสนอภาพตัวละครเอกในละครโทรทัศน์ครั้งนี้ ก็พบลักษณะสอดคล้องที่ว่า

1. ภาพตัวละครเอก ช่วยตอบสนองความต้องการของปัจเจกชน ที่ไม่สามารถจะบรรลุได้ในโลกแห่งความเป็นจริง ให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ในโลกแห่งจินตนาการ เช่น การที่ตัวละครเอกได้เลื่อนขั้นทางสังคมจะช่วยลดทอน

ผ่อนคลายความคับข้องใจ ของคนที่อยู่ในชั้นชั้นล่างในสภาพสังคมจริงได้

2. ภาพตัวละครเอก ช่วยแก้ไขความขัดแย้ง ที่ไม่อาจจะแก้ไขได้ในโลกแห่งความเป็นจริง ให้สามารถแก้ไขได้ในโลกแห่งจินตนาการ เช่น ปัญหาทางด้านจริยธรรมในสังคม สามารถแก้ไขได้โดยนิรันดร ในเทพบุตรสุดเวหา หรือปัญหาครอบครัวในแม่พลอยหุง ปัญหาความรักในยามเมื่อลมพัดหวน และชิงช้าชาลี ก็แก้ไขให้ลุล่วงไปได้ด้วยการให้จบลงได้อย่าง happy ending

3. ภาพตัวละครเอก ช่วยยึดเหนี่ยวความแตกต่าง ซึ่งความแตกต่างในละครโทรทัศน์ ก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับความแตกต่างที่มีอยู่ในชีวิตจริง โดยใช้ความรัก การให้อภัย เช่น กร้าวกับอนุชในนางฟ้ากับชาตาน มิ่งโกมุกกับตายายในเกิดแต่ตม

4. ภาพตัวละครเอก ช่วยอบรมสั่งสอนบรรดาค่านิยม และกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมให้สมาชิกในสังคมมีแนวความคิด อารมณ์ ความรู้สึก มีการปฏิบัติที่ยึดถือบรรทัดฐานของสังคมไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจำเป็นสำหรับความอยู่รอดของสังคม ละครจะบอกว่าตัวละครเอกควร และไม่ควรจะทำอะไร ผ่านการนำเสนอภาพตัวละครเอก โดยจะบอกให้ทราบถึง

- การจำแนกแยกแยะดีชั่วออกจากกัน โดยการนำเสนอให้ทราบว่าใครเป็นฝ่ายดี ใครเป็นฝ่ายชั่ว ผ่านลักษณะนิสัยใจคอ และการแสดงออกของตัวละคร และการนำเสนอจุดจบของตัวละคร

- การรู้จักเข้าข้างเอาใจช่วยฝ่ายดี ผ่านการสนับสนุนจากตัวละครอื่นๆ ที่ยกย่องสรรเสริญตัวละครฝ่ายดี และประณามตัวละครฝ่ายร้าย

5. ภาพตัวละครเอก ช่วยกำหนดขอบเขตแห่งการรับรู้ เช่นในเรื่องของอาชีพของผู้ชายและผู้หญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของจรินทร์ เลิศจิระประเสริฐ (2535) ที่พบว่าอาชีพของตัวละครหญิงในละครโทรทัศน์ ส่วนใหญ่เป็นอาชีพหมวดบริการ เช่นแม่บ้าน คนรับใช้ เลขานุการ ประชาสัมพันธ์โรงแรม

ส่วนอาชีพของตัวละครชายจะเป็นอาชีพในหมวดบริหาร เช่น แพทย์ เจ้าของไร่ เจ้าของเหมือง ข้าราชการระดับสูง ในงานวิจัยเรื่อง การนำเสนอภาพตัวละครเอกในละครโทรทัศน์ พบว่า ส่วนใหญ่อาชีพของตัวละครเอกหญิงจะเป็นอาชีพหมวดบริการ และไม่ระบุอาชีพ อาชีพของตัวละครเอกชายจะเป็นอาชีพในหมวดบริหาร ซึ่งยังเป็นการกำหนดขอบเขตของอาชีพโดยเพศอยู่ ดังที่ปรากฏในงานวิจัยข้างต้น

ในประเด็นคุณลักษณะของตัวละครเอกหญิง พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย ในงานวิจัยของจรินทร์ เลิศจิระประเสริฐ (2535) พบว่าตัวละครหญิงคนใด ถ้ามีคุณลักษณะนิสัยอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นบวก คุณลักษณะอื่นๆ ก็จะเป็นด้านบวกด้วย และถ้าคุณลักษณะของตัวละครหญิงตัวใดเป็นด้านลบ คุณลักษณะด้านอื่นๆ ก็มักจะเป็นด้านลบด้วย แต่ในงานวิจัยเรื่อง "การนำเสนอภาพตัวละครเอกในละครโทรทัศน์" พบว่าปรากฏตัวละครหญิงที่มีคุณลักษณะทั้งด้านบวกและด้านลบอยู่ในคนคนเดียว เช่น แหวน ในเรื่องแม่พลอยหง เป็นคนปากร้ายหยาบคาย ก้าวร้าว นิ่ง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นแม่ศรีเรือน ซื่อสัตย์ กตัญญู

คุณสมบัติของตัวละครหญิงที่ไม่เปลี่ยนแปลง และไม่แตกต่างไปจากงานวิจัยที่ผ่านมาคือ ตัวละครเอกหญิงจะต้องสาวและสวย สะท้อนว่า ความงามเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งที่ผู้หญิงพึงมี เพราะเนื้อหาในละครได้นำเสนอในลักษณะที่ว่า ความงามของตัวละครหญิงจะดึงดูดความสนใจของตัวละครชายอื่นๆ ก่อนคุณสมบัติใดๆ คุณค่าเรื่องความงามของผู้หญิงและความสาว จึงยังคงได้รับการเชิดชูว่าเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตการเป็นผู้หญิงอยู่

ความแตกต่างของละครที่ทำจากนวนิยายเก่าและใหม่ พบว่าประเด็นในการแสดงออกถึงความสนใจในเรื่องผู้ชายของนางเอกมีความแตกต่างกัน ในงานวิจัยของจรินทร์ เลิศจิระประเสริฐ (2535) พบว่าตัวละครหญิงที่จะแสดงออกถึงความสนใจในเรื่องผู้ชายได้จะต้องเป็นนางร้าย หรือนางอิจฉาเท่านั้น แต่การศึกษาเรื่อง "การนำเสนอภาพตัวละครเอกในละครโทรทัศน์" พบว่าละครที่ทำมาจากนวนิยายเก่า นั้น ตัวละครเอกหญิงก็ยังคงมีคุณลักษณะดังกล่าว แต่

ละครที่ทำมาจากนวนิยายใหม่ ตัวละครเอกหญิงมีลีลาที่จะแสดงออกถึงความสนใจในเรื่องผู้ชายได้ทั้งนางเอกและนางร้าย แต่การแสดงออกนางเอกจะต้องมีขอบเขต และไม่เป็นพฤติกรรมที่น่าเกลียดจนเกินไป เช่น ต้องไม่เกาะแขนหรือถึงเนื้อถึงตัว เป็นต้น ดังเช่น แหวน ในแม่พลอยหุง หรือการบูรในยามเมื่อลมพัดหวน ตามปกติ การแสดงออกดังกล่าวในสังคมไทยถือเป็นคุณลักษณะด้านลบ เพราะไม่ใช่วัฒนธรรมไทย ตัวละครหญิงที่มีการแสดงออกถึงความสนใจในเรื่องผู้ชายจนออกนอกหน้าจึงมักจะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม

ตัวละครจะถูกสร้างขึ้นในรูปแบบที่ซ้ำๆกัน จนเป็นวัฒนธรรมในการนำเสนอไม่ว่าจะเป็น พระเอก นางเอก หรือ ตัวร้าย ล้วนแต่เป็นตัวละครแบบฉบับ (Stereotype) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยปริยายสำหรับกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย ตัวละครจึงถูกสร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนความคิดตามบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคมนวมถึงคติทางพุทธศาสนาซึ่งเป็นแก่นกำเนิดแห่งจริยธรรมในสังคมไทยว่าความดีและความเลวแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน ตัวละครเอกจึงแบ่งเป็นด้านดีและด้านร้าย แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะตัวละครหญิง เพราะถ้ามีการนำความดีมาผสมผสาน เพื่อลดทอนภาพพจน์ของความเลว อาจทำให้ผู้ชมสับสนในการแยกแยะดีชั่ว การนำเสนอตัวละครเอก จึงเป็นการเลือกหยิบส่วนที่น้อยนิดของสังคมมานำเสนอ ไม่ใช่เป็นการสะท้อนถึงบุคคลทั่วไปในสังคมจริงๆ แต่เป็นการเลือกเสนอแบบของตัวละครเอกที่ควรจะเป็นมากกว่า

รูปแบบของตัวละครเอกที่ปรากฏ เป็นไปเพื่อสนองต่ออุดมการณ์และค่านิยมทั้งหลาย ที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล และสอดแทรกอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น ความกตัญญูที่อนุจิตและวรณยุพามีต่อคุณหญิงพวกแซ ความอุทสาพชยาขามและไฝดีของปรีก และมิ่งโกมุท และในอีกประเด็นหนึ่งคือรูปแบบของตัวละครเอกช่วยธำรงรักษาระบบที่เป็นอยู่ เป็นการสนองต่ออุดมการณ์หลัก (dominant ideology) เนื้อหาของละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ ซึ่งมุ่งจะให้ทุกอย่างเหมือนเดิม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรัก ครอบครัว สถานะของหญิงชาย ช่องว่างระหว่างชนชั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจ ที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับตัวละครเอกในละครโทรทัศน์ว่าควรศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรศึกษาตัวละครเอกในมุมมองอื่นๆ เช่นตัวละครเอกที่ดี และที่ควรจะเป็นในทัศนะของผู้รับสาร อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ส่งสารในการคัดเลือกสารที่จะนำเสนอต่อไป

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำเสนอ เช่น ระบบธุรกิจ รสนิยมคนดู ความต้องการของผู้ประพันธ์ ผู้เขียนบท ผู้ผลิต ผู้กำกับ เป็นต้น

3. ควรศึกษาตัวละครเอกในระยะเวลายาวมากขึ้น เช่น 1 ปี หรือศึกษาเฉพาะละครที่เป็นที่นิยม มีการนำกลับมาสร้างหลายครั้ง หรือศึกษาละครในทุกช่วงเวลาไม่เฉพาะเจาะจงช่วงเวลาหลังข่าว หรือเปรียบเทียบภาพตัวละครเอกในช่วงเวลาออกอากาศที่แตกต่างกัน